

Vastaus valtuustoaloitteeseen - Hoitopalveluiden ruotsinkielinen saatavuus ontuu, 19.5.2025

Keski-Pohjanmaan aluehallitus 16.02.2026 § 38
1051/00.02.01/2025

Valmistelija Sosiaalijohtaja Tarja Oikarinen-Nybacka, t.oikarinen-nybacka(at)soite.fi, palvelualuejohtaja Sari Kallinen, sari.kallinen(at)soite.fi ja palvelualuejohtaja Minna Mäkitalo-Rauma, minna.makitalo-rauma(at)soite.fi

RKP on tehnyt valtuustoaloitteen ruotsinkielisistä hoitopalveluista. Valtuustoaloitteessa tuodaan esille, että aloitteen tekijät ovat huolissaan ruotsinkielisten asiakkaiden tilantenteesta erityisesti Soiten vanhustenhoidossa. RKP haluaa nähdä ruotsinkielisen väestön tilannekuvan, ruotsinkielisille vanhuksille laaditun pitkän aikavälin strategian ja että koko väestöä koskevien valmistelujen ja päätösten yhteydessä ja erityisesti palveluun tai palveluverkkoon vaikuttavien muutosten yhteydessä tehdään kielellisten vaikutusten arviointi. Valtuustoaloitteessa esitetään myös kysymyksiä kohdistuen erityisesti ympärivuorokautiseen palveluasumiseen ja kotihoitoon.

Vastaus valtuustoaloitteeseen:

Ympärivuorokautisen palveluasumisen osalta aloitteessa kiinnitetään huomiota ja kysytään ruotsinkielisistä hoitopaikoista, jonoista, henkilöstön ruotsinkielen taidosta ja viihde-, hirtaus- ja virkistystoiminnan ruotsinkielisyydestä.

Soitella on Kokkolassa ruotsinkielinen yksikkö, Adalmiina, Honkaharjun palvelukeskuksessa. Kaikki yksikön paikat, 22 paikkaa, on suunnattu ruotsinkielisille asiakkaille. Tammikuun lopussa 2026 jonossa oli yksi ruotsinkielistä paikkaa jonottava asiakas. Vuoden 2025 aikana jonottajien määrä vaihteli niin, että kerrallaan oli jonossa 1-4 asiakasta. Paikkamäärä on siis aika lähellä tarvittavaa määrää. Henkilökunta osaa pääosin hyvin ruotsia, osa on äidinkieleltään ruotsinkielistä, toiset osaavat ruotsia muuten erittäin hyvin ja kaikki tulevat toimeen ruotsin kielellä. Rekrytoinneissa kieliasiaa otetaan huomioon ja pyritään koko ajan vahvistamaan henkilöstön ruotsin taitoa.

Adalmiinassa huomioidaan kaikessa virkistystoiminnan järjestämisessä, että sitä järjestetään molemmilla kielillä, ruotsiksi ja suomeksi. Viriketoiminnassa korostetaan aina kaksikielisyyttä ja toivotaan, että esiintyjät käyttävät molempia kieliä. Esimerkkinä toiminnoista ovat seuraavat; ruotsinkielinen hirtaus on joka toinen viikko ruotsinkielisen seurakunnan toimesta ja kun talossa on joka toinen viikko orkesterin tahdissa tanssit, on mukana aina myös ruotsinkielisiä kappaleita, maanantaisin pidettävä seniorimuskari on molemmilla kielillä, bingoissa numerot sanotaan aina sekä suomeksi että ruotsiksi. Ruotsinkielisiä lukijoita saisi olla enemmänkin, ja vapaaehtoisia otetaan mielellään vastaan. Muissakin

satunnaisemmissa tapahtumissa toivotaan, että käytetään molempia kieliä, jos se vain on mahdollista.

Aloitteessa kysytään kotihoidon osalta, onko ruotsinkielistä kotihoitoa ja onko sen toteuttamiseen tarpeeksi kieltä osaavaa henkilöstöä. Aloitteessa kysytään myös, onko asiassa maantieteellisiä eroja tai alueita, jotka ovat erityisen haastavia.

Kotihoidossa ruotsinkieliset asiakkaat ovat hoidettavana pääsääntöisesti Kokkolan kotihoidon läntisellä alueella. Tällä alueella kielen osaamistaso on hyvä ja toiminnasta on saatu asiakkailta hyvää palautetta. Muilla kotihoidon alueilla ei ole niin suurta tarvetta, mutta mikäli on ollut tarve tai tulee tarvetta, palveluun pystytään vastaamaan. Ruotsinkielisistä hoitajista on pulaa kokonaisuutena ja vaikka sitä rekrytoinnissa korostetaan, niin heitä ei helppoa saada lisää. Toimialue tekee yhteistyötä resurssikeskuksen kanssa, että asia huomioitaisiin erilaisissa rekrytointitilaisuuksissa ja muussa rekrytointityössä eritysasiana.

Avopalvelut ja ikääntyneille suunnattu ennaltaehkäisevä työ

Avopalveluissa ja ennaltaehkäisevässä työssä tehdään yhteistyötä ruotsinkielisten yhdistysten kanssa. Ikääntyneiden kuntouttava päivätoiminta ostetaan Perttersborg ry:ltä ja tehdään yhteistyötä eri järjestöjen kanssa erilaisessa hanketyössä. Palveluohjaajat tai muut Soiten ammattilaiset käyvät myös ruotsinkielisissä yhdistysten kokouksissa puhumassa pyydettäessä samalla tavalla kuin käydään suomenkielisten yhdistysten tilaisuuksissa. Myös omaishoidon etävalmennusta järjestetään ruotsiksi tarpeen mukaan. Kaiken kaikkiaan ruotsinkielisten tarpeen pyritään huomioimaan kaikessa toiminnassa.

Yhteenveto ja ruotsinkielisten palvelujen huomioimisesta strategiassa ja palvelujen suunnittelussa

Ikääntyneiden ja vammaisten palveluissa otetaan kaikissa palveluissa huomioon ruotsinkieliset asiakkaat ja heidän tarpeensa saada palvelua ruotsinkielellä. Palvelustrategiassa ja kehittämistyössä ruotsinkielisten asukkaiden tarpeet otetaan tasapuolisesti huomioon. Palvelukriteerit ovat samat kaikille kieliryhmille. Kielelliset oikeudet on huomioitu ja tullaan huomioimaan Soiten ikääntyneiden palvelujen kehittämisessä ja palvelujen suunnittelussa jatkossakin.

Ikääntyneiden ja vammaisten palvelut toimialue ottaa ruotsinkielisten asiakkaiden tarpeet huomioon ikäihmisten palveluja järjestäessään tarpeen vaatimassa laajuudessa. Ruotsinkielisen henkilöstön rekrytointihaasteet aiheuttavat ajoittain vaikeuksia saada tarpeeksi ruotsinkielistä henkilökuntaa ja siihen toimialue kiinnittää erityistä huomiota ja tekee toimenpiteitä tarpeen mukaan.

Ruotsinkielinen Adalmiina yksikkö vastaa tällä hetkellä ikääntyneiden osalta tarpeisiin ympärivuorokautisessa palveluasumisessa. Kotihoidossa palvelua tarjotaan ruotsinkielisille

samoin perustein kuin kaikille muillekin alueen asukkaille. Ruotsinkielisen henkilöstön rekrytoiminen ja kielitaidosta huolehtiminen vaatii jatkuvasti työtä, jotta saadaan palkattua tarvittava määrä ruotsinkielistä taitavia ammattilaisia.

Ikääntyneiden ja vammaisten palveluissa palvelut suunnataan koko väestölle ja tarkoituksena on, että kaikki ikääntyneiden palvelut toimivat hyvin ja yhdessä päätetyllä tavalla ohjeistusten mukaisesti. Ruotsinkielisten tarpeet on huomioitu palveluissa ja niiden kehittämistä pidetään tärkeänä. Henkilöstön rekrytoinnin haasteita pyritään vähentämään ja tekemään ennakoivaa työtä, jotta ruotsinkielistä henkilöstöä on tarpeeksi eri palveluissa koko toimialueella.

Ruotsinkielisen ikääntyneen väestön määrän kehitystä ja palvelujen käyttöä seurataan samalla tavalla kuin palvelujen käyttöä ja väestömäärän muutoksia seurataan koko hyvinvointialueen väestön tasolla. Myös ennakointityössä palvelujen kehittämisessä nämä asiat otetaan huomioon.

Valtuustoaloite liitteenä.

Päätösehdotus

Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että se merkitsee aloitteeseen laaditun vastauksen tiedoksi.

Päätös

Aluehallitus päätti esittää aluevaltuustolle, että se merkitsee aloitteeseen laaditun vastauksen tiedoksi.